

PROGRAMMA **OPEN MONUMENTENDAG DOORN** **ZATERDAG 9 en** **ZONDAG 10 SEPTEMBER 2023**

Advertentie

Container nodig?

www.brenen.nl

Tel. 0343 412321

ERKENDE VERHUIZERS

Wij zijn op zoek naar chauffeurs en verhuizers!

*Vrienden van de
Open Monumentendag Doorn*

- HOOYKAAS Opticals, Kampweg 34, 3941 HJ Doorn
 - Onbekende sponsor uit Doorn
 - staat uw naam hier volgend jaar?

Colofon

Tijd voor Thorheim

Het officiële orgaan van de Doornse Historische Vereniging "Thorheim"

Redactieadres

Oudheidkamer Doorn of D.H.V. "Thorheim"
Kerkplein 14
3941 HV Doorn

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 13:30 tot 16:00 uur

Telefoon tijdens openingsuren: 0343 – 411400

E-mail: info@oudheidkamerdoorn.nl

Website: www.oudheidkamerdoorn.nl

Secretariaat: dhvthorheim@kpnmail.nl

Bankrekening: NL50 INGB 0002 8928 24

###

Deze **speciale editie** van Tijd voor Thorheim is geheel gewijd aan de Open Monumentendag op zaterdag 9 en zondag 10 september 2023. Ze wordt gratis verstrekt aan de leden van de Doornse Historische Vereniging "Thorheim" en aan alle gewaardeerde monumenten, adverteerders en relaties van het organiserend Comité OMD Doorn. Tevens staat dit programmaboekje de rest van het jaar op internet.

Samenstelling, vormgeving en eindredactie: Rieno van Vulpen

Advertentie acquisitie: Anneke Zevenbergen

Met medewerking van: Peter van Doorn

Oplage: 600

Druk: Woudenbergse Drukkerij BV – Woudenberg

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Doornse Historische Vereniging "Thorheim".

Inhoudsopgave

Colofon.....	2
Inhoudsopgave	3
Bericht van het Bestuur	4
1. Ludenkapel.....	6
2. Maarten Maartenshuis met historische moestuin.....	8
3. Oude Algemene Begraafplaats, rondwandeling	10
4. Historische Thee-/Moestuin Bartiméus	12
5. Oranjerie Hydepark	14
6a. Jachthuis Beukenrode.....	16
Fietsroute Open Monumentendag Doorn	18
Vertel het Door(n) wandeling	19
Kaart Vertel het Door(n) wandeling.....	20
Kaart Fietsroute Open Monumentendag Doorn.....	22
Kids - wandeltocht met spelvragen	23
Kids – stempels verzamelen.....	24
7. IJskelder	31
8. Sint Martinuskerk	33
9. Maartenskerk.....	35
10. Oudheidkamer, hét historisch informatie- en documentatiecentrum van Doorn.....	38
11. Karnmolen, archeologische vondst tentoongesteld	40
12. Huis Doorn, tentoonstelling in garage ex-keizer.....	42
13. Overtuin villa Boschoord	45
14. Kampweg kerk	47
6b. Speelhuisje op landgoed Beukenrode	48
Nawoord.....	49
Disclaimer.....	49
Verantwoording	50

Bericht van het Bestuur

Deze Tijd voor Thorheim is een extra (zomer-)editie ter gelegenheid van de Open Monumentendag in Doorn.

Op zaterdag 9 en zondag 10 september 2023 is het landelijke thema van de Open Monumentendag, gesponsord door de VriendenLoterij: "Levend erfgoed" ofwel "Immaterieel erfgoed".

Monumenten Twaalf monumenten zijn op zaterdag 9 september van 10.00 tot (meestal) 17.00 uur gratis toegankelijk. De Sint Martinuskerk is dit jaar voor het eerst te bezichtigen. Net als vorig jaar biedt de Oranjerie op landgoed Hydepark u een kopje koffie of thee aan.

De eeuwenoude Maartenskerk, de IJskelder en de Ludenkapel deden al vaker mee aan de Open Monumentendag. Dit geldt ook voor het Maarten Maartenshuis, waar u wordt rondgeleid en de belendende historische kwekerij/moestuin kunt bezoeken.

Op de Oude Algemene Begraafplaats vertellen vrijwilligers u over deze rustgevendende plek. U kunt hier een rondwandeling maken.

De Kampweg kerk opent haar deuren en in de Overtuin van villa Boschoord kijken de kabouters uit naar een bezoek van de kids. Onze Oudheidkamer, op de eerste etage van het Cultuurhuis Pléiade, is natuurlijk de hele dag open. Hier kunt u informatie krijgen over de te bezoeken monumenten, over de collectie en over de rijke historie van Doorn. Natuurlijk kunt u in de Oudheidkamer ook de restanten van een karnmolen, een archeologische vondst uit de 14e eeuw, bewonderen.

Op zondagmiddag 10 september zijn bij Huis Doorn de expositie in de garage van de ex-keizer én het recentelijk heropende Jachthuis Beukenrode gratis toegankelijk. In het Jachthuis staat van 11.00 tot 14.00 uur de koffie of thee voor u klaar.

De prachtige Historische Thee-/Moestuin van Bartiméus is beide dagen te bezoeken.

Activiteiten Als bijzondere activiteit is er dit jaar een facultatieve fietstocht langs alle monumenten, die u op eigen gelegenheid in zijn geheel of in delen kunt fietsen. Maar u kunt

de monumenten ook met een andere vorm van vervoer bezoeken, bijvoorbeeld met het Openbaar Vervoer of de auto.

Tevens kunt u op eigen gelegenheid een wandeling van 9½ km maken langs 40 informatiebordjes van de Stichting Vertel het Door(n). Ze vertellen u veel over de lokale geschiedenis.

En voor de kids zijn er twee activiteiten: een wandeltocht van 2 km met online spelvragen in het centrum van Doorn en stempels verzamelen bij vrijwel alle open monumenten. Vanaf dinsdag 12 september krijg je bij minimaal 8 stempels een leuke verrassing.

Informatie De belangrijkste feiten over de open monumenten en activiteiten worden op de volgende bladzijden beschreven. Ze zijn gerangschikt in de volgorde van de fietstocht. In het midden van dit programmaboekje vindt u (uitneembare) landkaartjes met de route van de Vertel het Door(n) wandeling, de fietstocht en de stempelkaart voor de kids. Voor degenen die liever een papieren exemplaar willen gebruiken: het routekaartje met de wandeling langs de informatiebordjes, de beschrijving van de fietstocht en de stempelkaart zijn verkrijgbaar in de Ludenkapel.

Het hele programma op beide dagen is eveneens op de landelijke website van de Open Monumentendag te bekijken: <https://www.openmonumentendag.nl/waar-wil-je-naartoe/>
Beide routes en de stempelkaart zijn hier te downloaden.

Tot slot treedt het Muziekfestival Utrechtse Heuvelrug op bij drie Doornse monumenten. Voor hun middagprogramma's op beide dagen zie: <https://www.muziekfestival-uh.nl>

Afsluitend bedanken wij de vrijwilligers bij de open monumenten, onze adverteerders en Vrienden van de Open Monumentendag. Wij wensen u een bijzondere en leerzame Open Monumentendag.

Namens Peter van Doorn en Rieno van Vulpen,

Anneke Zevenbergen,

Voorzitter Comité Open Monumentendag Doorn en

Commissie Open Monumentendag Doorn van de D.H.V. "Thorheim".

1. Ludenkapel

Adres:
Berkenweg 33,
3941 JA Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Gemeentelijk monument
- Houten kerkgebouw, nu multifunctioneel
- Bijzonder interieur
- Kunstenaar Eduart Bage exposeert keramiek en schilderijen
- Muzikale omlijsting Muziek Festival Utrechtse Heuvelrug:
Zaterdag 13.30 – 14.15 uur en 15.45 – 16.30 uur: Jong Talent, diverse optredens.

Praktische informatie:

- Papieren routebeschrijvingen van de fietstocht, Vertel het Door(n) wandeling en de stempelkaart voor de kids zijn hier gratis verkrijgbaar
- Auto: gratis parkeren op parkeerplaats tegenover Ludenlaan 1
- OV: haltes Berkenweg van buslijnen 50, 56 en 82 bevinden zich op loopafstand.

Wist je dat:

de Ludenkapel van oud hout is gebouwd?

Historie:

Het houten kerkgebouw is in 1950 opgetrokken in opdracht van de Nederlandse Protestanten Bond, afdeling Doorn. Architectenbureau G.W.F. Berning te Baarn leverde het ontwerp voor het kerkgebouw.

Het perceel werd gekocht van de heer M. Lels, directeur van L. Smit en Co's Internationale Sleepdienst te Rotterdam. Dankzij zijn bemiddeling kon de Nederlandse Protestanten Bond,

ondanks de schaarste aan hout in de periode net na de oorlog, een partij stuw hout verkrijgen voor de opbouw van de wanden van de kerk. Stuw hout is hout dat bestemd is om scheepsladingen vast te zetten. Op 1^e Pinksterdag van dat jaar is de kerk in gebruik genomen. Op het dak van de kerk kwam een torentje, waarin in 1951 een luidklok werd aangebracht. Deze luidklok werd aangeboden door dokter Endert. De oudste zoon van deze dokter luidde de klok voor het eerst op 1e Kerstdag 1951.

Op zondag 15 mei 2005, bij het 55-jarig bestaan van het duurzame kerkgebouw, kreeg het de naam Ludenkapel. De heer J.M. Luden, kleinzoon van de familie Luden, onthulde het nieuwe naambord. Tot slot wordt de tuin al zeventig jaar door toegewijde vrijwilligers onderhouden. Het hele jaar door staan er bloeiende planten en struiken.

Advertentie

KAMPWEG 30-30A, DOORN • 0343 416889
WWW.NATUURVOEDINGDOORN.NL

NATUURVOEDING DOORN

PERSOONLIJK WINKELEN • BIOLOGISCH •
COMPLEET ASSORTIMENT

OPENINGSTIJDEN:
MAANDAG 8:30 - 18:00
DINSdag 8:30 - 18:00
WOENSDAG 8:30 - 18:00
DONDERDAG 8:30 - 18:00
VRIJDAG 8:30 - 18:00
ZATERDAG 8:30 - 17:00
ZONDAG GESLOTEN

GRATIS PARKEREN VOOR DE DEUR, MET OPLAADPUNT VOOR ELEKTRISCHE AUTO'S!

2. Maarten Maartenshuis met historische moestuin

Adres:
Amersfoortseweg 98,
3941 EP Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument
- Regelmatig rondleidingen door uw gastheer Peter van Doorn
- Tentoonstelling over Maarten Maartens in de gang op de eerste etage
- Gave interieurelementen en bibliotheek
- Muzikale omlijsting Muziekfestival Utrechtse Heuvelrug:
Zaterdag 13.30 - 16.00: Jong Talent, diverse optredens.

Praktische informatie:

- Huis bereikbaar via het koetshuis/poortgebouw
- Auto en fiets: parkeerplaats aan het einde van de oprijlaan
- OV: halte Maarten Maartenshuis van buslijn 82 bevindt zich 'voor de deur'
- Geen doventolk aanwezig.

Wist je dat:

de achterzijde van dit rijksmonument naar de straatkant gericht is en het koetshuis een a-symmetrische architectuur heeft.

Historie:

De oud-burgemeester van Doorn H. J. van Bennekom liet in 1836 op een stuk heidegrond aan de Amersfoortseweg een huis bouwen met de naam Zonheuvel. Dit was de voorganger van het huidige landgoed dat in 1894 in handen kwam van Anna van der Poorten Schwarz-van Vollenhoven. Zij verhuisde met haar man (Amsterdam, 15 augustus 1858 – Zeist, 3 augustus 1915) die

als schrijver bekend stond onder de naam Maarten Maartens, van kasteel Lunenburg in Langbroek naar de Zonheuvel. In 1903 verhuisde de familie naar een nieuw en groter huis even ten noordoosten van de oude Zonheuvel. Dit huis, ontworpen door de eigenaar, kreeg dezelfde naam. De architectuur is duidelijk ingegeven door het inmiddels afgebroken kasteel Snaafburg (Snavelenburg) in Maarssen. Na het overlijden van Anna kreeg de Zonheuvel, nu Maarten Maartenshuis geheten, de bestemming conferentieoord en centrum voor jeugdwerk. In 1974 wordt het Maarten Maartenshuis door het SBI overgenomen en het is thans in gebruik als vergadercentrum. Sinds 1976 draagt de Stichting Maarten Maartenshuis zorg voor de instandhouding en conservering van huis en inboedel.

Het fraai in de bossen gelegen openluchttheater is enkele jaren geleden opnieuw in gebruik genomen. Ook de Historische Kwekerij/Moestuin Landgoed Zonheuvel is aan een tweede jeugd bezig. Het omliggende landgoed Zonheuvel wordt circulair beheerd. Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=kITAMq6t4co>

Advertentie

www.goedlandt.nl

+31 (0)6 – 2294 9814

3. Oude Algemene Begraafplaats, rondwandeling

Adres:

Amersfoortseweg tegenover de
basisschool,
3941 EK Doorn.

Openingstijd: zaterdag

10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument
- Graven van oud-Doornaars, acht oorlogsgraven en enkele adellijke graven
- Zichtlijnen en baarhuisje
- Rustgevende omgeving voor bezinning.

Praktische informatie:

- Auto: geen parkeergelegenheid bij de ingang
- OV: halte Willem de Zwijgerlaan van buslijn 82 bevindt zich bij de ingang
- Wandelpad: let op enkele oneffenheden.

Wist je dat:

de beschrijving van de gemarkeerde wandelroute (aangeduid met: R4M) op 9 september bij de ingang gratis verkrijgbaar is.

Historie:

Tot in de negentiende eeuw werd in Doorn begraven op het kerkhof rond de Maartenskerk en op de begraafplaats aan de Kampweg. Maar in 1870 bleek deze begraafplaats te klein en een uitbreiding was niet mogelijk gezien de regels die indertijd golden voor de aanleg of uitbreiding van een begraafplaats. De

oplossing vond de gemeente in de aanleg van een algemene begraafplaats aan de Amersfoortseweg. Het kocht voor het bedrag van 810 gulden een bosperceel van douairière Munter van Doorn. In 1872 was deze begraafplaats gereed. De begraafplaats aan de Kampweg werd niet meer gebruikt en zou in 1904 geruimd worden. Op deze plek werd in 1909 de tweede kerk van de Gereformeerde Gemeente in Doorn gebouwd. Aanvankelijk lag de nieuwe begraafplaats helemaal buiten de bebouwde kom, maar intussen heeft de bebouwing deze plek ingehaald.

De Doornse timmerman Jan Koudijs kreeg opdracht een bestek met tekening te maken voor een lijkenhuisje. De gemeenteraad keurde het ontwerp en de begroting van 1387 gulden goed en gunde Koudijs zelf de bouwopdracht. Het baarhuisje werd in de zomer van 1873 opgeleverd. Het gebouw heeft een neogotische stijl.

Vanaf de ingang leidt een middenas met verschillende afbuigende paden tot een van oorsprong symmetrische opzet. In de oorspronkelijk aanleg werden veel loofbomen gebruikt, maar in de noordelijke uitbreiding van 1890 en de uitbreiding van 1910 werd meer coniferen gebruikt. De (onbekende) architect wilde in ieder geval dat de bezoekers van de begraafplaats in stemmige sfeer konden rondwandelen.

4. Historische Thee-/Moestuin Bartiméus

Adres:

tegenover Forêtweg 4a

Ingang:

Driebergsestraatweg 44,
3941 ZX Doorn.

Datum en openingstijd:

9 en 10 september 2023

10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Historische moestuin van voormalig landgoed Hydepark
- Cliënten van Bartiméus onderhouden de moestuin
- In 2022 is hier een prachtige film opgenomen.

Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=ZxiaUJDQ4Lk>

- Muzikale omlijsting Muziekfestival Utrechtse Heuvelrug:

Zaterdag: 14.00-14.30 uur: ¡Agua, Fuego! Flamenco zang en dans
15.00-15.30 uur: BurkePianoMusic

15.45-16.30 uur: Troubadour Boudewijn Hansen

Zondag: 13.45-14.00 uur: Koperensemble Watschuiftet

14.00-14.30 uur: Vocaal Ensemble Amusing

15.00-15.45 uur: Jörgen Boots

16.00-16.45 uur: Koperkwintet Brasso

Praktische informatie:

- Auto en fiets: rijd het terrein op via de Driebergsestraatweg 44 in Doorn en rijd 700 meter rechtdoor.
Volg de kleine wit met blauwe bordjes 'Historische moestuin'.
Ter hoogte van de Forêtweg 4a parkeert u de auto.
- OV: halte Beukenlaan van buslijn 50 en halte Bartiméus van buslijn 56 bevinden zich op loopafstand
- De tuin bevindt zich tegenover de Forêtweg 4a in het bos.

Wist je dat:

er een duurzame parel in het bos ligt?

Een plek waar de freules rond liepen en genoten van hun mooie ommuurde rozen en bloementuin.

Historie:

Circa 3 km ten westen van Doorn, midden op de Utrechtse Heuvelrug, ligt de ommuurde tuin van Bartiméus, een instelling die mensen met een visuele of meervoudige beperking ondersteunt.

In de historische tuin, 6 hectare groot en aangelegd in de 19e eeuw, bevinden zich een prachtige moestuin met rosarium en vaste plantenborders.

Enige jaren geleden is er grondig gerestaureerd met behoud van de originele details, zoals de oude muren en de kassen. U kunt er zelf groenten oogsten, bloemen en kruiden plukken of kopen. In de oude vijgenkas is tegenwoordig een theeschenkerij, waar u een heerlijk kopje koffie en eigen geplukte thee kunt drinken met gebak uit eigen bakkerij.

En er zijn heerlijke schaduwplekken onder de notenbomen.

Advertentie

Van Veldhuysen Groentechniek B.V.

www.vanveldhuysen.nl

Van Veldhuysen Groentechniek B.V.
Tuin en Parkmachines

Velperengh 14
3941 BZ Doorn
tel: 0343 412094
info@vanveldhuysen.nl

5. Oranjerie Hydepark

Adres:

Hydeparklaan 10,
3941 ZJ Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument met architectuurhistorische waarden
- Eclectische stijl met Lodewijk XIV invloeden
- Onderdeel van een uniek landgoed in Midden Nederland met diverse gebouwen.

Praktische informatie:

- Auto en fiets: ruime parkeerplaats met laadpalen naast Oranjerie
- OV: halte Boswijklaan van buslijn 50 bevindt zich op loopafstand.
Vanaf ingang Landgoed Hydepark nog 400 meter lopen
- Uw gastvrouw/-heer biedt u een kop koffie of thee aan.

Wist je dat:

je op deze locatie in stijl kunt trouwen?

De riante tuin van Oranjerie Hydepark is de perfecte plek voor een fotoshoot, de grote zaal voor het ja-woord en het terras voor een uitgebreide barbecue.

Historie:

Oranjerie Hydepark is een chique rijksmonument op een uniek stukje landgoed. In 1885 is dit gekocht door de Amsterdamse bankier Hendrik Maurits Jacobus van Loon. Hij liet vrijwel meteen een oranjerie bouwen om zijn exclusieve potplanten en bomen uit Zuid-Europa te beschermen tegen het Nederlandse klimaat. In 1888 werd het gebouw in gebruik genomen.

Oranjerie Hydepark is symmetrisch ingedeeld en voorzien van drie karakteristieke koepels, die onderling via een open balustrade met elkaar verbonden zijn. Het doet ons denken aan de Franse paleizen van Versailles. Dat is geen toeval, want architect Jean Nicolas Landré liet zich inspireren door de eclectische architectuurstijl van de Franse zonnekoning Lodewijk XIV. Eyecatcher aan de buitenzijde is het verbluffend gedetailleerde beeldhouwwerk bovenop de lantaarn van de middelste koepel. Het gaat om Flora: de Romeinse godin van bloemen en planten.

Voor de Oranjerie ligt een sierlijke stijltuin met een vijver en fontein. De brede heggenboog in het verlengde van de vijver vormde vroeger de zichtlijn naar Landhuis Hydepark, welke helaas in de Tweede Wereldoorlog volledig werd verwoest. De Oranjerie zelf ontsnapte gelukkig aan dat lot!

Advertentie

Doorn

6a. Jachthuis Beukenrode

Adres:

Beukenrode 2,
3941 ZP Doorn.

Openingstijd: zondag
11.00 tot 14.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument
- Neorenaissance-stijl met Italiaanse motieven
- Onderdeel van een prachtig NSW-landgoed (Natuurschoonwet) met historische tuin- en parkaanleg
- Cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

Praktische informatie:

- Auto: gratis parkeren beperkt mogelijk
- OV: halte Stamerweg of Beukenlaan van buslijn 50 bevinden zich op loopafstand
- Vertrekken op de begane grond zijn toegankelijk
- Uw gastvrouw biedt u een kop koffie of thee aan.

Wist je dat:

je op deze unieke locatie kunt vergaderen, vieren en trouwen in stijl.

Historie:

Ten westen van Doorn, midden op de Utrechtse Heuvelrug, liggen op landgoed Beukenrode een tweetal rijksmonumenten: Jachthuis Beukenrode en het Speelhuisje.

In 1748 staat er op het landgoed een hofstede met de naam Het Sand. Eigenaar is op dat moment Cornelis van Cleef. Het landgoed werd door de heer van kasteel Moersbergen - J.D.C.C.W. d'Ablaing van Giessenburg- gekocht en hij liet rond 1820 het Warandehuis bouwen: een zomerhuis in neogotische

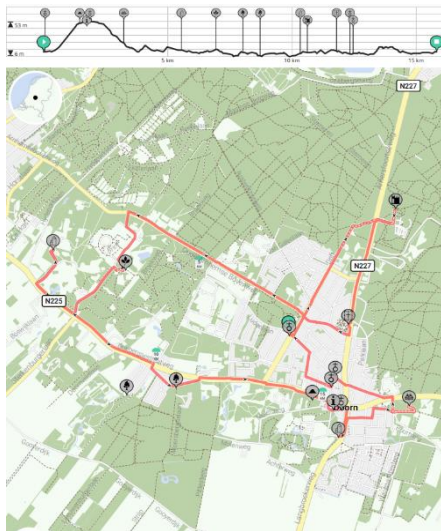
stijl. Rond het huis kwam een park met landschappelijke aanleg, met onder meer een slingervijver en een met beuken beplante zichtlaan.

In 1860 werd het Warandehuis afgesplitst van landgoed Moersbergen en aangekocht door mr. Kees Kneppelhout van kasteel Sterkenburg; de naam wijzigde hij in Nieuw-Sterkenburg om de verbondenheid aan te geven met kasteel. In 1872 liet hij het zomerhuis afbreken om plaats te maken voor een nieuw buitenhuis. Herman Jan van den Brink ontwerpt het gebouw met uitkijktoren in neorenaissance-stijl met Italiaanse motieven. Kneppelhout liet het park opnieuw inrichten door H. Copijn en liet er ook een oranjerie, een koetshuis, een tuinmanswoning en een kinderspeelhuisje bouwen. Als in 1908 een groot deel van het landgoed in het bezit van de familie Van Kooij komt, krijgt het de naam Beukenrode om duidelijk te maken dat het landgoed geen onderdeel meer is van het kasteelbezit van Sterkenburg.

Familie A.A. Nengerman koopt Beukenrode in 1926 van de familie Kooij en het huis wordt tot 1945 bewoont. Niet lang daarna, in 1950 maken de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes van Beukenrode een internaat voor jongens met aanpassingsproblemen. Voor deze nieuwe bestemming worden op het landgoed drie paviljoens en twee bijgebouwen gebouwd. De Sint Augustinusstichting neemt in 1980 het beheer van Beukenrode van de congregatie over. In 2002 houdt het internaat op te bestaan. Stichting Landgoed Beukenrode is de huidige eigenaar van het landgoed. De exploitatie van het Jachthuis Beukenrode is sinds 2023 in handen van de familie Lehman uit Doorn.

Het koetshuis met stallen en de oranjerie zijn nu verdwenen. Het landgoed met daarop de twee rijksmonumenten is 26 ha groot en vrij toegankelijk om te wandelen van zonsopkomst tot zonsondergang.

Fietsroute Open Monumentendag Doorn

Start:

Parkeerplaats tegenover
Ludenlaan 1,
3941 CN Doorn.

Starttijd: zaterdag

10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Recreatieve fietsroute langs 14 geopende monumenten
- Lengte 15 km, waarvan 2 km niet-geasfalteerde fietspaden
- De route is niet bewegwijzerd
- Gemakkelijk naar eigen inzicht in te korten
- Op eigen gelegenheid.

Praktische informatie:

- Auto en fiets: gratis parkeren op parkeerplaats tegenover Ludenlaan 1 in Doorn
- Papieren routebeschrijving is gratis verkrijgbaar in de Ludenkapel tegenover de parkeerplaats
- Uitneembaar routekaartje en -beschrijving staan op bladzijde 21, 22, 27 en 28 (even de nietjes losmaken).

Wist je dat:

het vasthouden van een smartphone op de fiets bij wet verboden is.

Toelichting:

De route en de monumenten zijn ook online te bekijken op [https://www.routeyou.com/nl-nl/route/view/9175023/recreatieve-fietsroute/fietstocht-open-monumentendag-doorn](https://www.routeyou.com/nl/nl/route/view/9175023/recreatieve-fietsroute/fietstocht-open-monumentendag-doorn).

Vertel het Door(n) wandeling

Start:

Parkeerplaats tegenover
Ludenlaan 1,
3941 CN Doorn.

Starttijd: zaterdag

10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Langs 40 bordjes met historische informatie
- Route is 9½ km lang en niet bewegwijzerd
- Op eigen gelegenheid
- Route is gemakkelijk naar eigen inzicht in te korten.

Praktische informatie:

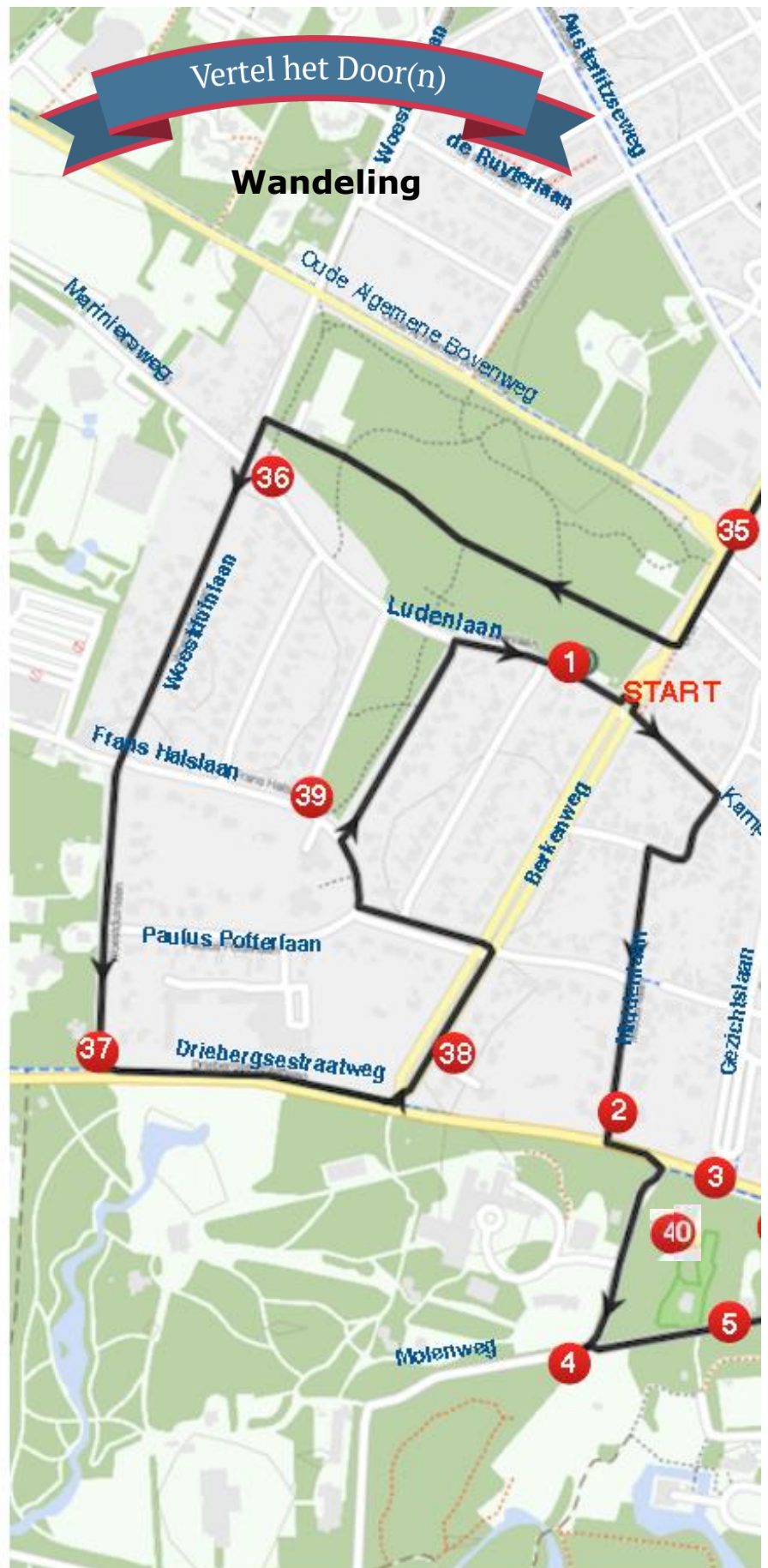
- Auto en fiets: gratis parkeren op parkeerplaats tegenover Ludenlaan 1 in Doorn
- OV: haltes Berkenweg van buslijn 50, 56 en 82 bevinden zich op loopafstand
- Papieren routebeschrijving is gratis verkrijgbaar in de Ludenkapel tegenover de parkeerplaats
- Op bladzijde 30 staan de namen van de informatiebordjes vermeld. Ze verwijzen naar de nummers op het (uitneembare) routekaartje op bladzijde 20 en 29 (even de nietjes losmaken).

Toelichting:

De Stichting Vertel het Door(n) heeft een wandelroute uitgezet langs 40 bordjes met historische informatie. Via de QR-code op het bordje kunt u meer achtergrondverhalen lezen over de historische locatie. De 9½ km lange route kan op eigen gelegenheid gewandeld worden en is gemakkelijk in te korten. De wandeling komt langs op zaterdag de open monumenten Ludenkapel, IJskelder, Oudheidkamer met archeologische vondst, Maartenskerk, Sint Martinuskerk, Kampweg kerk, Overtuin van Villa Boschoord én in de buurt van de open monumenten Huis Doorn en de Oude Algemene Begraafplaats.

Kaart Vertel het Door(n) wandeling

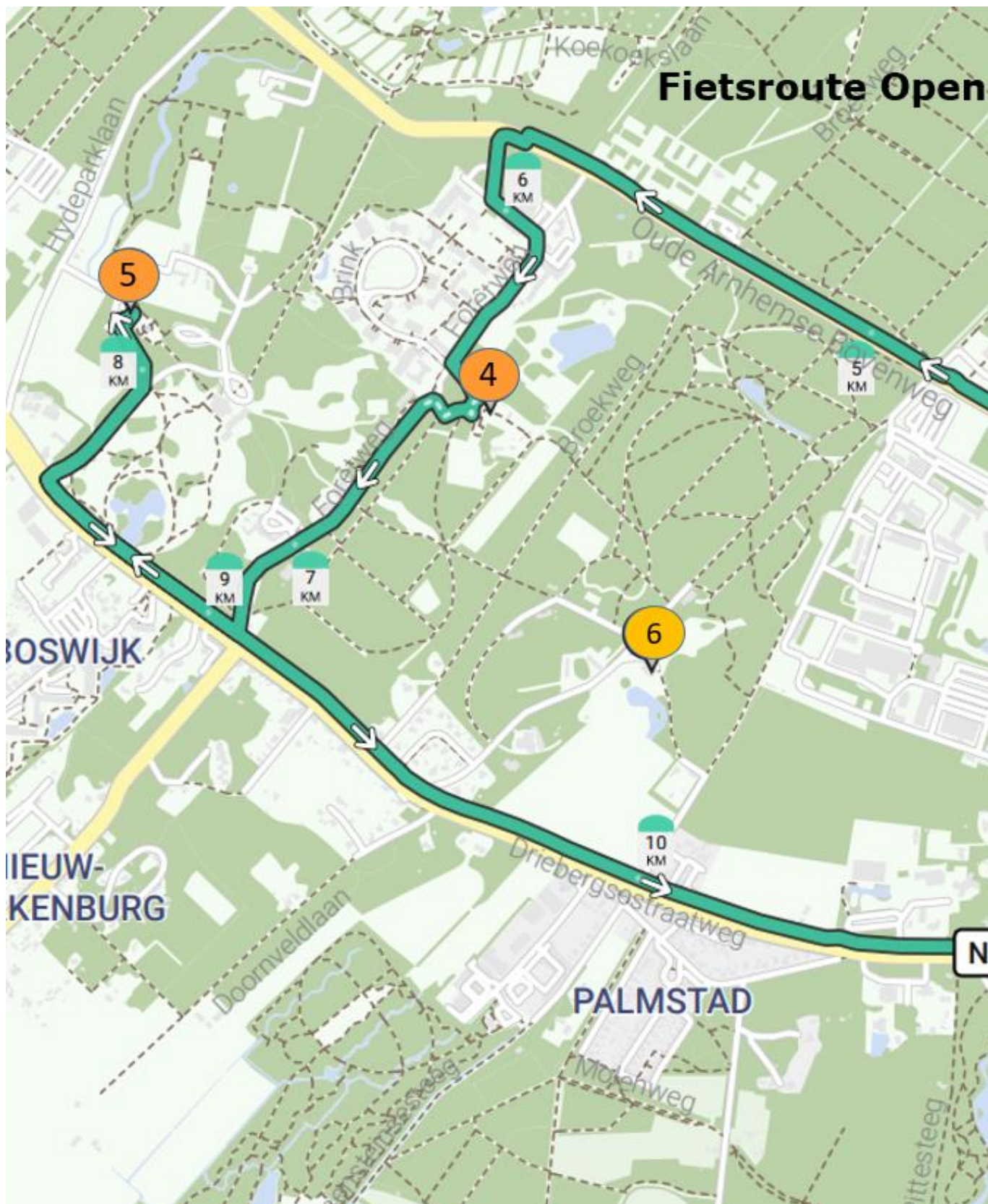
De rechter helft van de wandelroute staat op bladzijde 29

Hieronder vindt u het **tweede** gedeelte van de fietsroute beschrijving.

Na 2500 meter	Steek Driebergsestraatweg over naar Dorpsstraat
Na 500 meter	Sla rechtsaf naar Ingang IJskelder
Na 40 meter	Ingang IJskelder (7)
Na 0 meter	Omdraaien
Na 40 meter	Dorpsstraat oversteken IJskelderlaan
Na 20 meter	Sla rechtsaf parkeerterrein Sint Marinuskerk (8)
Na 70 meter	Omdraaien
Na 70 meter	Sla linksaf naar IJskelderlaan
Na 20 meter	Steek Dorpsstraat over en sla linksaf naar Dorpsstraat
Na 150 meter	Sla rechtsaf naar Raadhuisplein, gaat over in Schoollaan
Na 160 meter	Sla linksaf naar Kerkplein
Na 10 meter	Ingang Maartenskerk (9)
Na 10 meter	Ingang Oudheidkamer (10) , 1 ^e etage Cultuurhuis Pléiade, tevens Karmolen – archeologische vondst tentoongesteld (11)
Na 20 meter	Sla rechtsaf naar Dorpsplein, met Simon Vestdijk en de Dorpspomp
Na 90 meter	Bij de verkeerslichten rechtdoor naar Dorpsstraat
Na 240 meter	Sla rechtsaf naar Tuilland
Na 30 meter	Sla rechtsaf naar Postweg
Na 200 meter	Ga rechtdoor naar Postweg (onverharde weg)
Na 210 meter	Sla linksaf naar ingang Overtuin villa Boschoord (13)
Na 0 meter	Omdraaien
Na 210 meter	Sla rechtsaf naar Schoonoordselaan
Na 160 meter	Sla linksaf naar Leersumsestraatweg
Na 80 meter	Sla schuin rechtsaf naar Acacialaan
Na 400 meter	Ga rechtdoor naar Kampweg
Na 150 meter	Ingang Kampweg kerk (14)
Na 550 meter	Ga rechtdoor naar Ludenlaan
Na 40 meter	Sla rechtsaf naar Parkeerplaats Ludenlaan

Kaart Fietsroute Open Monumentendag Doorn

Kids - wandeltocht met spelvragen

Start:

Bordes Cultuurhuis Pléiade,
Kerkplein 2, 3941 HV Doorn.

Starttijd: zaterdag

10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Spelvragen voor de kids
- 2 km lange wandeling
- De route is niet bewegwijzerd
- Op eigen gelegenheid.

Praktische informatie:

- Auto: parkeren met parkeerschijf in parkeergarage onder Cultuurhuis Pléiade, ingang Raadhuisplein
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 bevindt zich naast het Cultuurhuis Pléiade aan de Dorpsstraat
- Gratis app downloaden
- Opgeladen smartphone meenemen.

Wist je dat:

je met deze Vertel het Door(n)-app een echte Doorn expert wordt.

Toelichting:

Speciaal voor de kinderen is een 'Vertel het Door(n)'-spel ontwikkeld, waarbij zij met een app op hun telefoon op ontdekkingstocht gaan langs een aantal historische plaatsen in het centrum van Doorn. Kinderen moeten vragen oplossen en goed kijken om het spel te spelen.

Wie betaalde de poort van het Rosarium? Hoe zag de school op de Schoollaan er vroeger uit? Waarom stonden er draaibare

Wordt vervolgd op bladzijde 26

Kids – stempels verzamelen

Ludenkapel
Berkenweg 33
3941 JA Doorn

open: zaterd. 10-17 u.

Maarten
Maartenshuis
Amersfoortseweg 98
3941 EP Doorn
open: zaterd. 10-17 u.

Oude Algemene
Begraafplaats
Amersfoortseweg
3941 EK Doorn
open: zaterd. 10-17 u.

IJskelder
t.o. IJskelderlaan
Doorn

open: zaterd. 10-17 u.

Sint Martinuskerk
Dorpsstraat 15
3941 JK Doorn

open: zaterd. 10-17 u.

Archeologische vondst
Cultuurhuis, 1^e etage
3941 HV Doorn

open: zaterd. 10-17

Maartenskerk
Kerkplein 1
3941 HV Doorn

open: zaterd. 10-17 u.

Huis Doorn,
paviljoen & garage
Langbroekerweg 10
3941 MT Doorn
open: zondagmiddag

Overtuin villa
Boschoord
Postweg 1
3941 KA Doorn
open: zaterd. 10-17

Hist. Thee-/Moestuin
Dribergsestr.weg 44
3941 ZX Doorn
open: zaterdag en
zondagmiddag

Oranjerie Hydepark
Hydeparklaan 10
3941ZJ Doorn
open: zaterd. 10-17 u.

Beukenrode
Vodelaan 2
Doorn
open: zondag 11-14 u.

Oudheidkamer
Cultuurhuis, 1^e etage
3941 HV Doorn
open: zaterd. 10-17 u.

Kampwegkerk
Kampweg 22
3941 HH Doorn
open: zaterd. 10-17 u.

Spelregels

Zaterdag 9 en zondagmiddag 10 september:
Stempels verzamelen bij monumenten in Doorn,
die open zijn ter gelegenheid van de landelijke
Open Monumentendag 2023.

1. Bij ieder monument krijg je 1 stempel.
2. In de Oudheidkamer krijg je 2 stempels.
3. Het stempel van Jachthuis Beukenrode heb je al gekregen. Dat is alvast 1 stempel.
4. Bij inlevering van deze kaart met minimaal **8** stempels krijg je een leuke verrassing. Die kun je vanaf dinsdag 12 september afhalen in de Oudheidkamer, 1e etage in het Cultuurhuis Pléiade aan het Kerkplein 14 in Doorn. De Oudheidkamer is op dinsdag t/m vrijdag open van half 2 tot 4 uur.

Naam:

Leeftijd: jaar

kasten in een tuin? Kun je zien voor wie het huis op de hoek van de Kortenburglaan gebouwd was? Wat heeft Doorn met de god Thor te maken en enig idee waar de gevangenis in de Maartenskerk zat?

De 2 km lange wandeltocht wordt op eigen gelegenheid gemaakt en duurt ongeveer een uur. De route komt op zaterdag langs de open monumenten Oudheidkamer met de archeologische vondst, Kampweg kerk en de Maartenskerk. Tevens in de buurt van de IJskelder en de Sint Martinus kerk.

Na dit rondje ben je een echte Doorn-expert!! Niet alleen voor kinderen leuk, ook voor hun (groot)ouders!

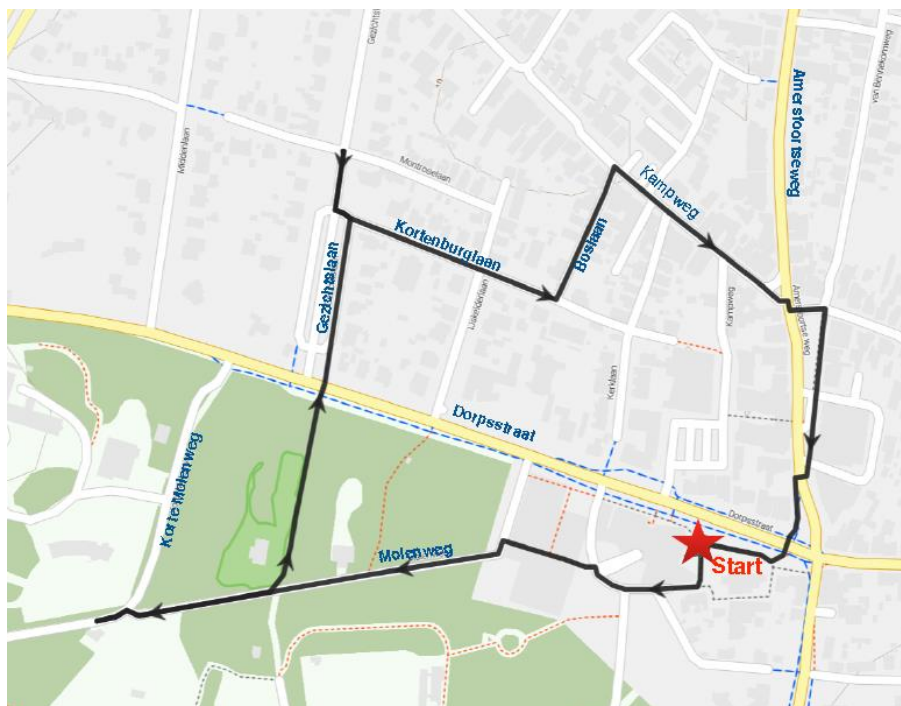
Waar vind je het spel?

Je kunt het spel downloaden in de Apple App Store of Android Google Play Store.

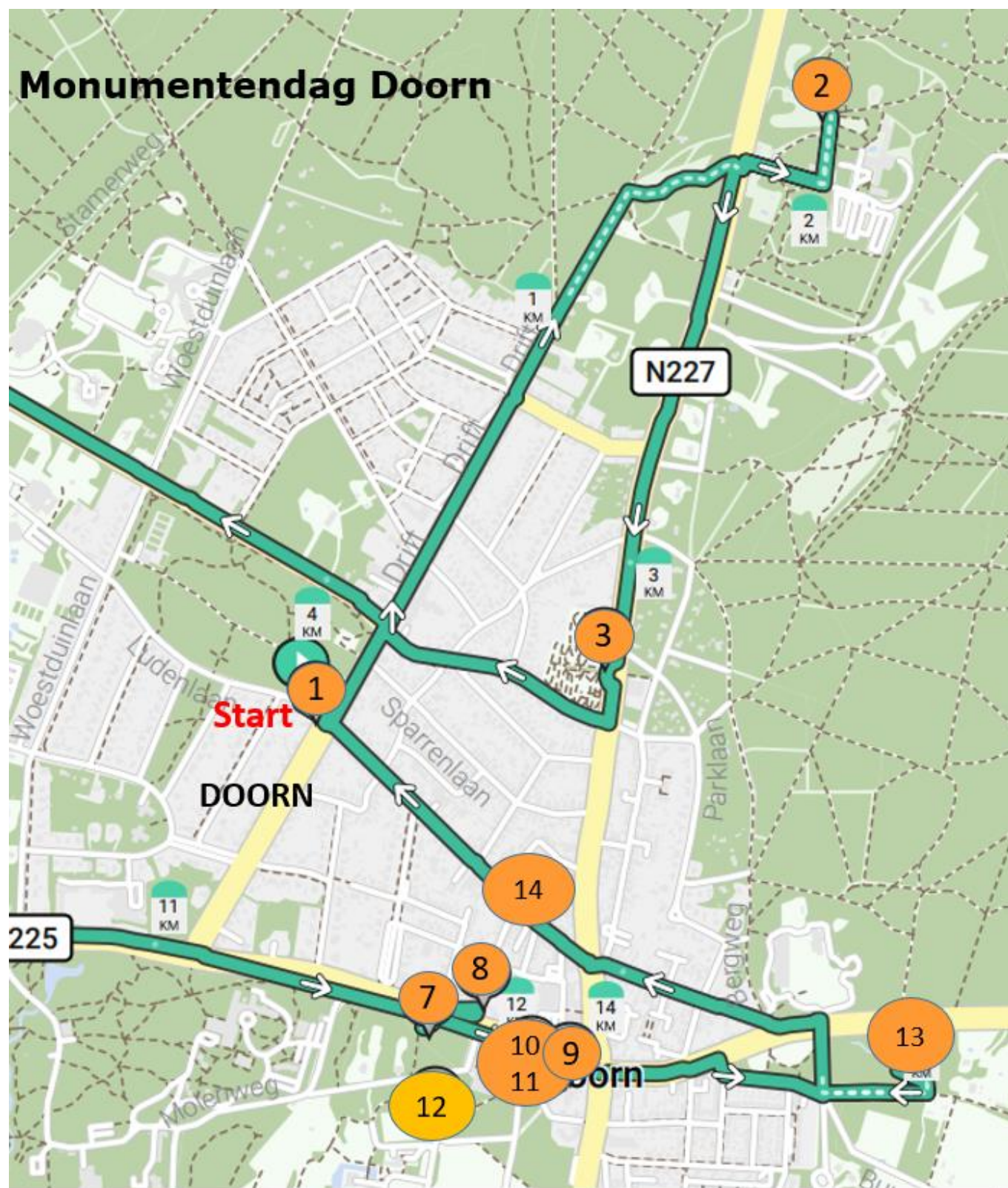
- Download de gratis Bibendo-app op je telefoon
- Ga naar 'games' in het menu
- Kies het 'Vertel het Door(n)-spel'.

Veel plezier met onderstaande route!!

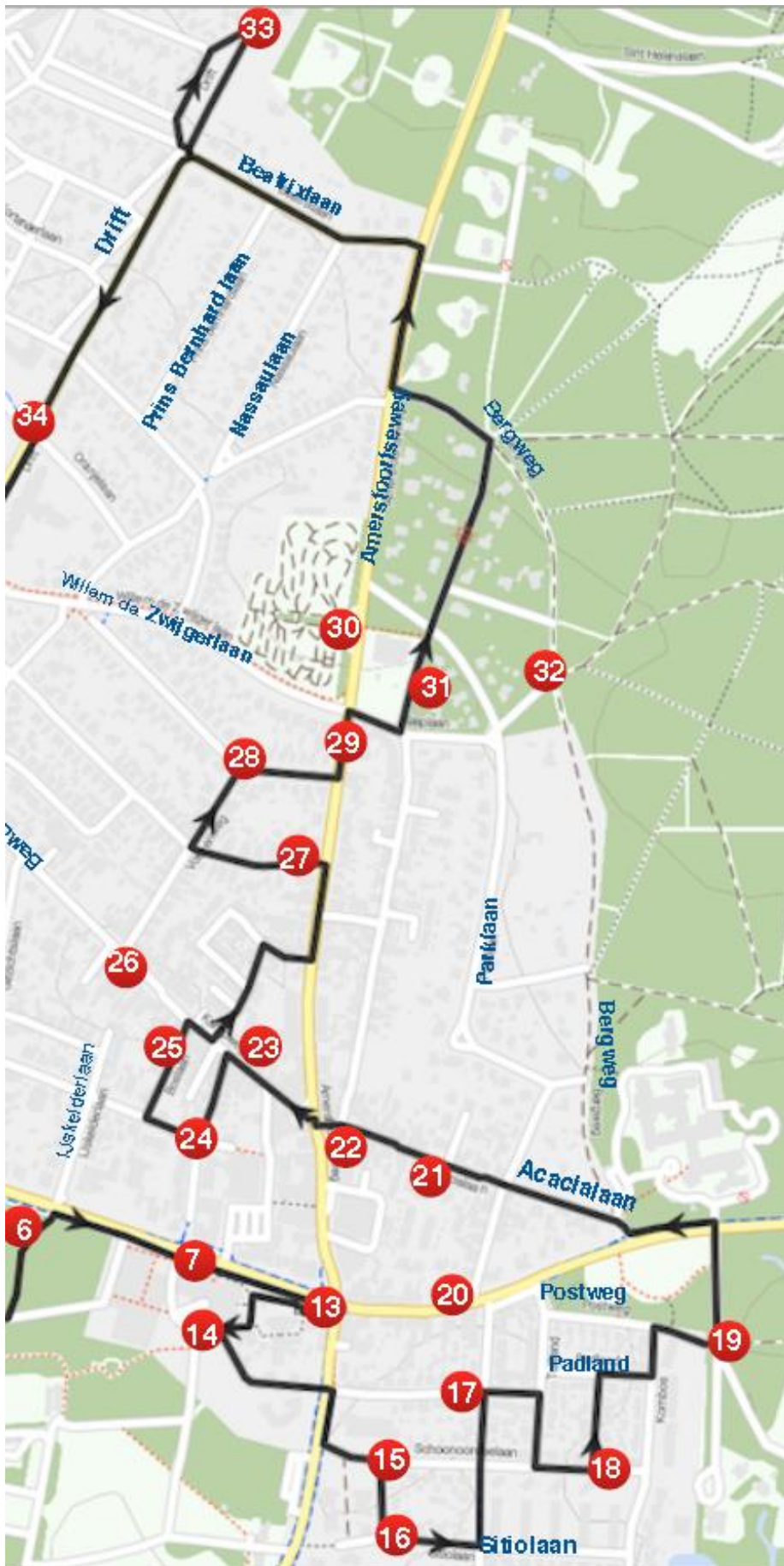

Monumentendag Doorn

Hieronder vindt u het **eerste** gedeelte van de fietsroute beschrijving.

Vertrek	Parkeerplaats Ludenlaan
Na 0 meter	Sla linksaf naar Ludenlaan
Na 20 meter	Ingang Ludenkapel (1) aan de rechter hand
Na 20 meter	Sla linksaf naar Drift (omhoog)
Na 750 meter	Ga rechtdoor naar Drift, gaat over in fietspad
Na 470 meter	Sla rechtsaf naar fietspad
Na 250 meter	Steek Amersfoortseweg over
Na 20 meter	Sla rechtsaf naar Landgoed Zonheuvel
Na 150 meter	Sla linksaf en ga onder Poortgebouw door
Na 140 meter	Ingang Maarten Maartenshuis (2)
Na 0 meter	Omdraaien
Na 290 meter	Sla linksaf, steek over en ga links af naar Amersfoortseweg
Na 1050 meter	Ingang Oude Algemene Begraafplaats (3)
Na 100 meter	Sla rechtsaf naar Willem de Zwijgerlaan
Na 500 meter	Ga rechtdoor naar Oude Arnhemse Bovenweg
Na 2000 meter	Sla bij verkeerslichten linksaf naar ingang Bartiméus, Manégeweg
Na 150 meter	Sla links af naar Manégeweg
Na 110 meter	Sla rechtsaf naar Forêtweg
Na 310 meter	Sla linksaf naar ingang Hististorische Moestuin Bartiméus (4)
Na 0 meter	Omdraaien
Na 90 meter	Steek Forêtweg over en sla linksaf naar vrij-liggend fietspad
Na 620 meter	Sla rechtsaf naar Dribergsestraatweg
Na 480 meter	Sla rechtsaf naar ingang Landgoed Hydepark
Na 260 meter	Sla linksaf
Na 140 meter	Ingang Oranjerie Hydepark (5) aan de rechter hand
Na 0 meter	Omdraaien
Na 140 meter	Sla rechtsaf
Na 260 meter	Sla linksaf naar Dribergsestraatweg

De linker helft van de wandelroute staat op bladzijde 20

Overzicht informatiebordjes op routekaart (bladzijde 20 en 29)

1	Ludenkapel	21	Café Ons Huis (nu: Café De Keizer)
2	Villa Espérance	22	Plein 1923
3	Rosarium	23	Eerste Gereformeerde Kerk
4	Capanella	24	Kortenburglaan
5	Koninklijke Harmonie	25	Kampplein
6	IJskelder	26	Kampweg
7	Schenkers	27	Oude Ziekenhuis
8	Maartenskerk	28	Vossenweg (2x)
9	Schrijver Simon Vestdijk	29	Het Tolhuis
10	Gevangenis in de toren	30	Oude Alg. Begraafplaats
11	Noormannen-poortje	31	Vedetta
12	Hotel Lagerweij	32	Kaapse Bossen
13	Hotel-Restaurant-Café Pabst	33	Hoog Moersbergen en Apenbosje
14	Schoollaan	34	Schapendrift
15	Villa Bellevue	35	Oude Arnhemse Bovenweg
16	Oud Sitio	36	Watertoren Woestduin
17	Frans van Dijk	37	Villa Der Hirtler
18	Domproostlaan	38	Berkenheuvel
19	Overtuin van Villa Boschoord	39	Grafheuvel
20	Villa Doornhoek	40	Vita Nova laan

De bordjes over het Wapen van Sandenburg (Sandenburgerlaan 2), de Doornsche IJclub (IJsbaanlaantje) en Hotel Flora (Oude Rijksstraatweg) zijn uiteraard ook te bezoeken. Deze zijn vanwege de ligging buiten deze wandelroute gehouden. Helaas ontbreekt het bordje over Natuurbad Woestduin op de Mariniersweg.

7. IJskelder

Adres:

Dorpsstraat, ingang tegenover de IJskelderlaan, Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Gemeentelijk monument
- Eén van de oudste ijskelders in Nederland
- Winterverblijfplaats vleermuizen.

Praktische informatie:

- Auto: geen parkeermogelijkheid dichtbij
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 bevindt zich op loopafstand.

Wist je dat:

er in de glorie tijd van de ijskelders gekoeld werd zonder het gebruik van fossiele energie.

Historie:

De ijskelder, die oorspronkelijk bij Kasteel Huis Doorn hoorde, ligt aan de rand van het centrum van Doorn in het IJskelderbos. Het is een van de 106 ijskelders die in ons land bewaard zijn gebleven. De ijskelder is al te zien op een kaart van het landgoed uit 1792, en is daarmee een van de oudste ijskelders in Nederland. De exacte bouwdatum is tot nu toe niet achterhaald. Maar wat wel bekend is, is dat de kloostermoppen in de middeleeuwen ter plekke gebakken werden.

Om de kelder zo koud mogelijk te houden ligt er over de kelder een heuvel van aarde ter isolatie. Ook het gewelfde dak draagt bij aan zo lang mogelijk goedgehouden van het ijs.

De ijskelder was tot in de Eerste Wereldoorlog in gebruik. De ijsblokken die onder andere uit de gracht van het Huis Doorn gezaagd werden, vervoerde men naar de ijskelder in het bos. Er werden geen levensmiddelen in de kelder zelf opgeslagen. Het ijs werd uit de kelder gehaald en in Huis Doorn gebruikt voor koeling van gerechten bij diners. Er was in de keuken van Huis Doorn ook een echte "ijskast" aanwezig, een dubbelwandige kast. Tussen de wanden werd ijs uit de ijskelder gedaan om de inhoud van de kast koel te houden. Een voorganger van onze hedendaagse koelkasten.

Dit gemeentelijk monument wordt beheerd door een stichting die ook rondleidingen geeft. De gemeente is eigenaar.

Advertentie

**DE BUURMAN IS EEN WIJN
SPECIAALZAAK MET EEN
RUIM ASSORTIMENT
BIJZONDERE, BIOLOGISCHE
EN ALCOHOLVRIJE WIJNEN.**

**TEVENS VINDT U BIJ ONS
ITALIAANSE DELICATESSEN,
PASTA'S & SAUZEN,
OLIJFOLIE, BALSAMICO AZIJN
EN KOFFIEBONEN.**

8. Sint Martinuskerk

Adres:

Dorpsstraat 15,
3941 JK Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Gemeentelijk monument
- Traditionele neo-romaanse architectuur
- Fraai interieur.

Praktische informatie:

- Auto: ruime parkeerplaats aanwezig
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 bevindt zich op loopafstand.

Wist je dat:

de Katholieke gemeenschap aan het einde van de Tweede Wereldoorlog tezamen kwam in een zaaltje van café "Ons Huis" op de Acacialaan.

Historie:

De Tweede Wereldoorlog veroorzaakte een instroom van inwoners in Doorn vanuit o.a. Rotterdam en de Betuwe. Gelet op de groei van het aantal katholieken in Doorn, besloot de Aartsbisschop van Utrecht dat er in Doorn een eigen parochiegemeenschap met kerk, pastoor en school moest ontstaan. Het terrein van de in 1945 afgebrande villa "Kortenburg" aan de Dorpsstraat werd aangekocht. Als bouwpastoor werd de priester N.S. van Dijk benoemd. De Nicolaas Daltonschool, naast de kerk, is naar hem vernoemd.

De Sint Martinuskerk -logische keuze voor deze naam gelet op de historie van Doorn- werd gebouwd in de jaren 1950-1951

naar een ontwerp van de Utrechtse architect Starmans. De eenvoudige, bakstenen kerk is gebouwd in de vorm van een vroeg-christelijke basiliek met uitgebouwd voorportiek en kleine boogvensters. Het geheel is, evenals de pastorie, opgetrokken in de traditionalistische vormen van de Delftse School. Onder de dakgoten zijn sierprofielen in het metselwerk aangebracht. Er zijn vensters met glas-in-lood en een serie kruiswegstaties te bewonderen. Ook in het interieur zijn de wanden van baksteen.

Om de parochie een stevig fundament te geven werd in die tijd het deel van Langbroek, ten noorden van de Langbroekerwetering, afgescheiden van de parochie in Cothen en bij Doorn gevoegd. Op 1 januari 2010 is de Sint Martinus-parochie gefuseerd met zeven parochies in de omgeving. De nieuwe parochie draagt de naam Sint Maarten. De "oude" Sint Martinus-parochie blijft bestaan als geloofsgemeenschap met eigen verantwoordelijkheid voor onderhoud van het kerkgebouw en de inventaris en voor de lokale pastorale zorgverlening.

Advertentie

HOME
MADE
BY _____

Met eenvoudige stappen
een thuis creëren dat is ingericht
op jouw levensstijl, ruimte
en persoonlijke design details

Boek een vrijblijvende Design Date®
en start jouw reis naar een onbezorgd
huis dat is ingericht naar jouw wensen.
www.homemadeby.nl/interieuradvies/designdate

**DE WOONPROFESSIONALS
DOORN**
STYLIST - SCHILDER - STOFFEERDER
KAMPWEG 23 | 3941 HC DOORN | T 0342 42 50 29
info@dewoonprofessionalsdoorn.nl | www.dewoonprofessionalsdoorn.nl

Ons creatieve team staat graag voor u klaar!

9. Maartenskerk

Adres:
Kerkplein 1,
3941 HV Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument
- Eeuwenoude kerk in het centrum van Doorn
- Doorlopende presentatie met 35 dia's
- Bijzonderheden: Noormannenpoortje, Andreas-torentje, gedenkplaat voor kerkhof.

Praktische informatie:

- Voormalige gevangenis is niet toegankelijk
- Auto: parkeren met parkeerschijf in parkeergarage onder Cultuurhuis Pléiade, ingang Raadhuisplein
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 bevindt zich naast het Cultuurhuis Pléiade aan de Dorpsstraat.

Wist je dat:

de kerk ook geregeld voor concerten gebruikt wordt.

Historie:

In het hart van Doorn staat al eeuwenlang de Maartenskerk. Eerder stond er een houten kapel, eigendom van de bisschop van Utrecht, zo blijkt uit een document uit de negende eeuw. Vanaf 1126 hoort de kerk toe aan het kapittel van Sint Maarten van de Utrechtse Dom. Dat verklaart de naam van de kerk.

In de twaalfde eeuw werd het houten kerkje vervangen door een tufstenen gebouw. Deze Romaanse kerk vormt nu het middenschip van de huidige kerk. Aan de noordzijde van de Maartenskerk zien we de vroegere ingang, het zogenaamde Noormannenpoortje. Het is nu dichtgemetseld. Net als de twee openingen: een ronde en een vierkante. Dat zijn de zogenaamde hagioscopen. De bakstenen toren aan de westzijde dateert waarschijnlijk uit de 13^e eeuw.

Het Romaanse koor werd vernield door de soldaten van de hertog van Gelre. Dit gebeurde vermoedelijk in 1420 in de tijd van de Hoekse en Kabeljauwse twisten. Spoedig daarna begon de bouw van een groter koor in Gotische stijl. Het werd opgetrokken in baksteen, maar restanten van het Romaanse koor werden daarbij hergebruikt. Ongeveer gelijktijdig werd aan de zuidzijde van het koor de sacristie gebouwd. Later werd dat de consistoriekamer; tegenwoordig is het de stiltekapel.

Advertentie

In de loop der eeuwen hebben vaak verbouwingen plaatsgevonden. Zo zijn het aantal en de vorm van de vensters meermalen gewijzigd, zoals te zien is op oude prenten. Na de Reformatie werd het altaar verwijderd. Het koor werd afgesloten door een tussenmuur. Ertegen kwam in 1666 de fraai bewerkte preekstoel. Ook de beelden verdwenen. Ze kwamen weer te voorschijn bij de restauratie van 1996. Na conservering werden ze in vitrines geplaatst in de consistorie. Ze oogsten daar veel bewondering. Omdat de vitrines toch niet voldoende bescherming boden zijn ze bij de herinrichting in 2011 verwijderd. Waarschijnlijk zullen ze in de toekomst te zien zijn in het Museum Catharijneconvent in Utrecht.

Ook in de 19de en 20ste eeuw vonden diverse aanpassingen en verbouwingen plaats. In de kerk bevinden zich diverse bijzondere kunstwerken. De bekende Utrechtse firma Bätz bouwde in 1873 het orgel, met een eikenhouten kast in Neogotische stijl.

Advertentie

Kampweg 24 • Doorn

10. Oudheidkamer, hét historisch informatie- en documentatiecentrum van Doorn

Adres:

1e etage Cultuurhuis Pléiade,
Kerkplein 14, 3941 HV Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- De Oudheidkamer ligt centraal t.o.v. alle open monumenten en de wandelroute langs 40 bordjes met historische informatie
- Hét informatie- en documentatiecentrum voor de geschiedenis van Doorn
- Ook het verhaal achter de historische feiten wordt verteld.

Praktische informatie:

- Auto: parkeren met parkeerschijf in parkeergarage onder Cultuurhuis Pléiade, ingang Raadhuisplein
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 bevindt zich naast het Cultuurhuis Pléiade aan de Dorpsstraat
- De Oudheidkamer, op de 1e etage, is bereikbaar met de lift.

Wist je dat:

je met al je vragen over de geschiedenis van -de open monumenten in- Doorn bij de Oudheidkamer terecht kan.

Toelichting:

De Oudheidkamer, hét historische informatie- en documentatiecentrum, is in beheer bij de in 1988 opgerichte Doornse Historische Vereniging "Thorheim" en wordt bemenst door vrijwilligers uit deze vereniging. De Oudheidkamer werd in 1975 geopend in het gemeentehuis van de toenmalige gemeente Doorn. Enkele jaren na de fusie met de andere dorpen op de Utrechtse Heuvelrug droeg de Gemeente het beheer over en

kreeg de Oudheidkamer zijn huidige ruimte op de 1e etage van het Cultuurhuis Pléiade.

In de Oudheidkamer bevindt zich een fotocollectie met o.a. foto's van wegen en panden in Doorn, verenigingen, inwoners en schoolfoto's. Ook informatie over kastelen en buitenplaatsen in Doorn is hier te vinden.

In het documentatiearchief bevinden zich allerlei gegevens over Doorn, zoals gemeentegidsen, uitgaven (vanaf 1905) van de lokale krant De Kaap, gidsen van de VVV, wetenswaardigheden over verenigingen, kerkenpaden, wandelkaarten, plattegronden en nog veel meer!

Kortom, de vrijwilligers in de Oudheidkamer helpen u graag met het beantwoorden van uw vragen over de historie van de Doornse monumenten.

Advertentie

Van Brenen Textiel

Kleding voor Baby's, Dames en Heren

Feetje	247 Jeans
Ten Cate	Marvelis
Robson nachtkleding	Mind-Set
Leona	Setter

van Bennekomweg 42 Doorn
Tel: 0343-412038

11. Karnmolen, archeologische vondst tentoongesteld

Adres:

1e etage Cultuurhuis Pléiade,
Kerkplein 14,
3941 HV Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Karnmolen werd gebruikt in de 14e eeuw
- Gevonden bij Buitenplaats Oudeweg, ten westen van Doorn
- Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=Ajht-ZdsFQA>

Praktische informatie:

- Auto: parkeren met parkeerschijf in parkeergarage onder Cultuurhuis Pléiade, ingang Raadhuisplein
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 bevindt zich naast het Cultuurhuis Pléiade aan de Dorpsstraat
- Lift aanwezig.

Wist je dat:

deze karnmolen aanmerkelijk groter geweest moet zijn dan de gebruikelijke in de 14e eeuw

Achtergrondinformatie:

Tijdens een opgraving op het terrein van Huize Oudeweg, ten westen van Doorn, hebben archeologen een spectaculaire ontdekking gedaan. In 2020 troffen zij allerlei donkere verkleuringen of sporen in de grond aan, die het overblijfsel waren van weggerotte palen, opgevulde kuilen of greppels. Tevens troffen zij aardewerk, stukken natuursteen of baksteen aan, waardoor deze sporen te dateren waren.

In één van de opgevulde kuilen lagen stukken hout van een onbekende constructie. Deze stukken zijn bestudeerd door een

houtspecialist. Zij ontdekte dat de stukken hout tot een karnmolen behoorden, aangedreven door een rad of molen die in beweging werd gezet door hondenkracht! Deze methode van karnen (boter maken) kwam vanaf de 18e eeuw regelmatig voor. Maar dit geldt niet voor deze hondenmolen: uit onderzoek op de jaarringen van het hout is gebleken dat de molen uit de 14^e eeuw stamt. Tevens moet de karnmolen aanmerkelijk groter geweest zijn dan de tot nu toe bekende modellen.

Of het de enige uit die tijd in Nederland of zelfs Europa is, valt te betwijfelen, omdat deze structuren simpelweg niet snel herkend worden. Maar misschien worden vanaf nu in heel Nederland hondenmolens gevonden. Met Doorn als grote voorbeeld.

Het hele proces én de uitkomsten van het onderzoek kunt u bekijken op: <https://www.youtube.com/watch?v=Ajht-ZdsFQA>

Advertentie

VAN LEEUWEN
▪ KAAS ▪
SINCE 1961

**genieten van
KAAS - NOTEN - WIJN**

OPENINGSTIJDEN	CONTACT
Maandag : gesloten	Kampweg 6
Di-vrij : 08.30 - 18.00	3941 HH Doorn
Zaterdag : 08.00 - 16.00	0343 41 60 55
	leeuwenkaas@hetnet.nl

www.vanleeuwenkaas.nl

12. Huis Doorn, tentoonstelling in garage ex-keizer

Adres:

Langbroekerweg 10,
3941 MT Doorn.

Openingstijd: zondag
12.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument
- Uniek bezoek aan het Paviljoen en de garage van de ex-keizer
- Wandeling door het Park met bezienswaardigheden is ook mogelijk.

Praktische informatie:

- Auto: ruime parkeerplaats naast het Poortgebouw aan de Langbroekerweg
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50 en 82 en halte Huis Doorn van buslijn 56 bevinden zich op loopafstand
- Museum Huis Doorn alleen toegankelijk tegen het museale tarief
- gaarne uw Museum- of Vriendenloterij Vipkaart meenemen en laten scannen.

Wist je dat:

de Mercedes-Benz Nürnberg 500 bijna 3.000 kilogram weegt, hetgeen voornamelijk te danken is aan de bepantsering. De Mercedes Nürnberg 500 is te zien in het Louwman museum in Den Haag.

Historie:

Zondagmiddag 10 september 2023 krijgen belangstellenden de gelegenheid om een kijkje te nemen in de voormalige garage van ex-keizer Wilhelm II. Hier is de permanente tentoonstelling over

het neutrale Nederland in de Eerste Wereldoorlog 'Tusschen twee vuren' ondergebracht. Aan de hand van vijf thema's maakt de tentoonstelling duidelijk dat de Eerste Wereldoorlog niet ongemerkt aan Nederland voorbij gaat. Er wordt aandacht besteed aan de mobilisatie, de handel en economie, de pers, de komst van vele vluchtelingen en de mislukte revolutie.

Om onderdak te bieden aan zijn groeiende wagenpark geeft Wilhelm II in 1928 aan de architect van de gemeente Doorn, F.G. Flieringa, de opdracht een garage te bouwen. Bovendien is de bestaande garage van hout en dus brandgevaarlijk. Deze oude houten garage bevindt zich achter de Oranjerie en staat daar nog altijd. Aan de rand van de moestuin verrijst een gebouw van rode bakstenen in een L-vorm. Aan de oostzijde bevinden zich twee brede schuifdeuren en aan de lange westzijde was ooit een varkensstal gevestigd. Op de hoek van de garage bij de uitbouw staat een hoge bakstenen schoorsteen. De deuren en ramen in de noordgevel hebben een regelmatige indeling. Ook in het dak met een grote overstek zijn vensters verwerkt. Die zijn sinds een restauratie in 1994 gesloten. In 2014 is de garage verbouwd tot het huidige tentoonstellingspaviljoen. De glazen aanbouw is bestemd voor wisselende exposities. Deze staat op de plek van de varkensstal.

Een jaar eerder heeft de ex-keizer een nieuwe Mercedes gekocht, de Nürnberg 500. Deze auto is voorzien van vloerverwarming. Het meest bijzondere aan deze Mercedes is wel het toetsenbord achterin. Via drukknopjes op een klein toetsenbord gingen er op het dashboard lampjes met commando's branden: 'Schnell – Langsam – Halt – Links – Rechts – Kehrt – Haus' (snel – langzaam – stoppen – linksaf – rechtsaf – omdraaien – naar huis). Hiermee kreeg de chauffeur opdrachten zonder met hem te spreken. Naast zijn unieke Mercedes-Benz is de ex-keizer in het bezit van een Mercedes 460 Nürnberg, een -500 N Limousine, een -260 en een -230.

Los van de garage staat een vierkante klokkentoren van eveneens rode baksteen. Deze klokkentoren maakt aanvankelijk

geen deel uit van het ontwerp van Flieringa. Familie en vrienden doen Wilhelm II de klokkentoren cadeau voor zijn zeventigste verjaardag. De muren hebben smalle ramen en er zijn twee zwarte wijzerplaten op aangebracht. Op het dak met grijze pannen staat een adelaar op een mast. Sinds 1929 hangt in de toren een Westminstercarillon, dat bestaat uit vijf klokken. De grootste klok wordt door de ex-keizer naar zijn tweede vrouw (Hermine) genoemd. De andere klokken dragen de namen Hohenzollern, Treue, Heimat en Brandenburg. De firma Eijsbouts uit Asten levert het uurwerk, dat op ieder kwartier slaat.

Momenteel wordt het voormalige Dienstengebouw van Huis Doorn gerestaureerd. In dit gebouw, waar vroeger het personeel was ondergebracht, zal een nieuwe tentoonstelling over de jaren 1914 – 1941 worden gerealiseerd. Zodra het Dienstengebouw gereed is, krijgt het huidige tentoonstellingspaviljoen een andere invulling.

Advertentie

BORGHESE FINANCIËN &
ASSURANTIËN

13. Overtuin villa Boschoord

Adres:

Postweg 1,
3941 KA Doorn.

Openingstijd: zaterdag
10.00 tot 17.00 uur.

In het kort:

- Gemeentelijk monument
- Bijzondere watertoren met woonvertrekken
- Tijdelijke werkplek van Simon Vestdijk
- Kabouterpad voor de kids.

Praktische informatie:

- Auto: gratis parkeren aan het begin van de Schoonoordselaan. Daarna 350 meter lopen
- OV: halte Het Zonnehuis van buslijn 50 bevindt zich op 350 meter. Halte Doorn Centrum van buslijn 56 en 82 bevindt zich op 550 meter.

Wist je dat:

er binnen de Overtuin van Villa Boschoord twee follies te vinden zijn?

Historie:

Een overtuin is een tuin die door een openbare weg of water van de woning wordt gescheiden. Dit bosperceel was de overtuin van villa Boschoord (1878-1985), dat aan de andere kant van de Leersumsestraatweg in de Kaapse Bossen stond. Op een belendend perceel stond het gastenverblijf én tevens woonhuis van de rentmeester van grootgrond bezitter C.G. van der Lee. De watertoren in de Overtuin voorzag beide villa's van uit de grond opgepompt water. Het gebouw moest een rots voorstellen met daarop een Italiaanse villa. De lavastenen, die de gevel bedekken, waren per trein uit Italië aangevoerd. Na de aanleg van de waterleiding in 1914 is de pompinstallatie uit de toren

gesloopt. Op de begane grond en in de toren bevinden zich enkele woonvertrekken.

Een met opzet decoratief bouwwerk wordt ook wel aangeduid als 'follie', dat bizar en/of nutteloos betekent.

Midden op dit paradijselijke perceel staat een hek. Van der Lee had het hek in 1885 bewust zo laten plaatsen, dat er een zichtas ontstond en de tuin optisch veel groter leek. Vanuit villa Boschoord had de familie een prachtig uitzicht op een beeldentuin. De beelden van de Griekse god Poseidon en zijn vrouw Amphitrite bij de vijver waren het bekendst. Lokaal werden de beelden 'Adam en Eva' genoemd. De huidige eigenaar stelt alles in het werk om deze beelden weer op de oorspronkelijke plek terug te plaatsen.

Verder moet het houten gebouwtje vlak bij de watertoren genoemd worden. Van hieruit deed schrijver Simon Vestdijk inspiratie op voor een van zijn boeken. Het was zijn tijdelijke werkplek. Let aan de buitenkant vooral op de details in het houtwerk.

Advertentie

de Bloemerye

14. Kampweg kerk

Adres:
Kampweg 22,
3941 HH Doorn.

Openingstijd: zaterdag
12.00 tot na 17.00 uur.

In het kort:

- Gemeentelijk monument
- Glas in lood raam en rozetvenster.

Praktische informatie:

- Auto: parkeren op het plein naast de kerk, met parkeerschijf
- OV: halte Doorn Centrum van buslijnen 50, 56 en 82 is dichtbij.

Wist je dat:

een kabouter tegen de kerktoren op geklommen is en nu daarboven van het uitzicht geniet.

Historie:

Voor de voormalige Gereformeerde kerk werd op 10 juni 1909 de eerste steen gelegd. Een eeuw later werd het kerkgebouw door de Protestantse Gemeente afgestoten. Het gebouw is opgetrokken uit baksteen en heeft een kruisvormige plattegrond. De kerktoren heeft geen wijzerplaat.

Sinds 2013 is de Kampweg kerk een gemeentelijk monument. In 2019 is een tijdcapsule in de torenspits ingebouwd.

Tegenwoordig is Brasserie Buut in deze voormalige kerk gevestigd. Een kijkje binnen loont de moeite, om te genieten van de fraaie glas in lood ramen en het smaakvolle interieur op de begane grond en de eerste verdieping.

6b. Speelhuisje op landgoed Beukenrode

Adres:

Beukenrodelaan 2F,
3941 ZP Doorn.

Openingstijd: zondag
11.00 tot na 14.00 uur.

In het kort:

- Rijksmonument
- Wit bepleisterd speelhuisje.

Praktische informatie:

- Auto: gratis parkeren beperkt mogelijk
- OV: halte Stamerweg of Beukenlaan van buslijn 50 bevinden zich op loopafstand.

Wist je dat:

de vloeroppervlakte van het Speelhuisje 26 m² is.

Historie:

Aan de linkerzijde van de oprijlaan bevindt zich een voor kinderen gebouwd Speelhuisje uit 1873. Het is evenals het Jachthuis een rijksmonument. De gevels van het huisje zijn wit bepleisterd. Naast de voordeur is rechts een klein vertrek met tweelichtsvenster met bovenlicht. De zijgevel heeft twee vensters met rondboogvormig bovenlicht die uitkijken op het Jachthuis en het park.

De architect is waarschijnlijk H.J. van den Brink.

Voor een uitgebreide beschrijving van het landgoed Beukenrode, klik [hier](#) of kijk op bladzijde 16 en 17.

Nawoord

Heeft u vragen, suggesties of op- of aanmerkingen over deze Open Monumentendag 2023 in Doorn, laat het ons weten via ons mailadres omddoorn@kpnmail.nl

Afsluitend hopen de vrijwilligers van de open monumenten én het Comité Open Monumentendag Doorn u volgend jaar weer te mogen verwelkomen.

Disclaimer

De inhoud van dit Programmaboekje voor de Open Monumentendag 2023 in Doorn is met de grootste zorg samengesteld. Het programma is bijgewerkt tot 8 augustus jl.

Voor eventuele fouten en omissies kunnen:

- het bestuur van de Doornse Historische Vereniging "Thorheim",
- de leden van de Commissie Open Monumentendag Doorn of
- de leden van het Comité Open Monumentendag Doorn,

niet aansprakelijk gesteld worden.

Verantwoording

Bijdragen aan Paragrafen	'Wat is er te zien', 'Historie', 'Toelichting' of 'Achtergrondinformatie' in hoofdstuk
Anneke Zevenbergen	- Bericht van het Bestuur
Bartiméus (website)	- Historische Thee-/Moestuin Bartiméus
Christine van Exel	- Kids - wandeltocht met spelvragen; - Vertel het Door(n) wandeling en routekaart
Website Ned. Kastelen Stg.	- IJskelder
Diana Lehman	- Jachthuis Beukenrode
Jaap Meijer (in memoriam)	- Maartenskerk
Kees Broekman	- Huis Doorn, tentoonstelling in garage ex-keizer
Next Venue (website)	- Oranjerie Hydepark
Paul van Dijk	- Oudheidkamer
Peter Weterings	- Karnmolen, archeologische vondst tentoongesteld
René ten Dam (website Dodenakkers)	- Oude Algemene Begraafplaats, rondwandeling
Rieno van Vulpen	- Kids – stempels verzamelen; - Fietsroute Open Monumenten Doorn; - 2 routekaarten - Sint Martinuskerk; - Overtuin villa Boschoord - Kampweg kerk - Speelhuisje op landgoed Beukenrode
Utrechtse Heuvelrug op de Kaart (website gemeente UH)	- Ludenkapel; - Maarten Maartenshuis
Foto van	in hoofdstuk
Christine van Exel	- Kids - wandeltocht met spelvragen; - Maartenskerk
Hetty van Hartesveldt	- Ludenkapel
Kees Broekman	- Huis Doorn, tentoonstelling in garage ex-keizer
Next Venue	- Oranjerie Hydepark
Peter Weterings	- Karnmolen, archeologische vondst tentoongesteld
Rieno van Vulpen	- Overige hoofdstukken

Doornse Historische Vereniging
"Thorheim"
Sedert 1988

